Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

U Z Z I Ņ A

Rīgā

26.11.2026. Nr. P005-17/27.1/8522
Uz 03.11.2026. Nr. b/n

Valkas rajona Smiltenes pagasta
zemnieku saimniecībai "AAA"
Paziņošanai EDS

Kooperatīvajai sabiedrībai "BBB"
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir izskatījis Valkas rajona Smiltenes pagasta zemnieku saimniecības "AAA", reģ. Nr. 44444 (turpmāk – ZS "AAA"), un Kooperatīvās sabiedrības "BBB", reģ. Nr. 55555 (turpmāk – KS "BBB"), (turpmāk abas kopā – iesniedzējas) iesniegumu par uzziņas par savām tiesībām saņemšanu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzējas iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 98. panta pirmo daļu, lūdzam VID kā nacionālo kompetento iestādi oglekļa ievedkorekcijas mehānisma (turpmāk – OIM) ieviešanā, tai skaitā kompetento iestādi attiecībā uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 10. maija Regulā (ES) 2023/956, ar ko izveido oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, (turpmāk – CBAM regula) noteiktajām funkcijām un pienākumiem, sniegt uzziņu par turpmāk aprakstītās faktiskās situācijas atbilstību piemērojamajam tiesiskajam regulējumam un attiecīgo tiesību normu piemērošanu.

Uzziņa iesniedzējiem ir nepieciešama, lai novērtētu, vai plānotais biznesa modelis rada CBAM regulā noteikto pienākumu, tostarp pienākumu iegūt atzītā OIM deklarētāja statusu, iesniegt OIM deklarāciju un nodot OIM sertifikātus, un attiecīgi plānotu savu rīcību un ar to saistītās izmaksas.

Pamatinformācija.

ZS "AAA" pamatdarbība ir graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana. KS "BBB" ir Latvijas lauksaimnieku kooperatīvā sabiedrība ar aptuveni 600 biedriem. Kooperatīvā sabiedrība ir brīvprātīga personu apvienība, kuras nolūks ir veicināt biedru kopīgo ekonomisko interešu efektīvu īstenošanu. Atšķirībā no kapitālsabiedrībām, kur saimnieciskās darbības galvenais mērķis ir peļņas gūšana dalībniekiem, kooperatīvās

sabiedrības darbības galvenais uzdevums ir veicināt biedru kopīgo ekonomisko interešu efektīvu īstenošanu. Tādēļ tās saimnieciskā darbība ir funkcionāli pakārtota šim mērķim. Viens no KS "BBB" statūtos nostiprinātiem mērķiem ir nodrošināt biedrus ar lauksaimnieciskajai ražošanai nepieciešamajām izejvielām.

Latvijas tirgū šobrīd ir novērojams atsevišķu mēslošanas līdzekļu, tostarp amonija nitrāta, piedāvājuma deficīts un cenu pieaugums. Tādēļ KS "BBB" apsver veikt centralizētu mēslošanas līdzekļu iepirkuma organizēšanu no Uzbekistānas un Kazahstānas, lai nodrošinātu kooperatīva biedriem piekļuvi nepieciešamajiem mēslošanas līdzekļiem par ekonomiski pamatotām izmaksām. Plānots ievest amonija nitrātu, kas ir reģistrēts Latvijā un iekļauts Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) Mēslošanas līdzekļu un substrātu reģistrā uz KS "BBB" vārda.

KS "BBB" iesaiste ir saistīta ar tā rīcībā esošajām zināšanām, pieredzi un administratīvajiem resursiem, kas nepieciešami preču iepirkuma procesa organizēšanai. Atsevišķai zemnieku saimniecībai šāda iepirkuma organizēšana patstāvīgi būtu ievērojami sarežģītāka un ekonomiski mazāk efektīva.

Plānotais darījumu modelis ir šāds:

a) KS "BBB" savā vārdā un uz sava rēķina iegādājas amonija nitrātu no trešās valsts piegādātāja un organizē tā transportēšanu uz muitas noliktavu Latvijā, kur preces tiek novietotas muitas noliktavas procedūrā un netiek laistas brīvā apgrozībā;

b) KS "BBB" pārdod amonija nitrātu zemnieku saimniecībām, tostarp ZS "AAA", kamēr preces atrodas muitas noliktavas procedūrā. Katru piegādi dokumentējot ar izrakstītu rēķinu, kurā tiks norādīts pircējs, preču apraksts, daudzums (neto masa), cena un piegādes nosacījumi, tostarp īpašuma tiesību pārejas brīdis. Rēķins būs pamats preču muitas vērtības noteikšanai, un to pievienos muitas deklarācijai preču laišanai brīvā apgrozībā. Īpašuma tiesības un visi ar precēm saistītie riski pāriet pircējam muitas noliktavā pirms preču izlaišanas brīvā apgrozībā. KS "BBB" kā pārdevējs neveic importa muitas formalitātes un nenodrošina preču izlaišanu brīvā apgrozībā;

c) katra zemnieku saimniecība, tostarp ZS "AAA", savā vārdā un savā interesēs iesniedz muitas deklarāciju preču laišanai brīvā apgrozībā, pašas, vai izmantojot muitas brokeri kā tiešo pārstāvi, kā arī izpilda no importa izrietošās saistības, tostarp samaksā importa pievienotās vērtības nodokli. Preces tiek izlaistas brīvā apgrozībā Eiropas Savienības teritorijā (Latvijā) zemnieku saimniecību, tostarp ZS "AAA", vārdā un to saimnieciskajās interesēs;

d) pēc preču izlaišanas brīvā apgrozībā amonija nitrāts vai citi minerālmēsli tiek izmantoti attiecīgās zemnieku saimniecības lauksaimnieciskajā darbībā;

e) KS "BBB" piemēro uzcenojumu, kas atspoguļo transportēšanas, uzglabāšanas un citas ar piegādes organizēšanu saistītās izmaksas;

f) zemnieku saimniecības pēc preču iegādes norēķinās ar KS "BBB", tostarp veicot ieskaitu pret ienākumiem no izaudzētās produkcijas realizācijas.

KS "BBB" no Uzbekistānas un Kazahstānas muitas noliktavā ievesto un novietoto minerālmēslu kopējais apjoms kalendārā gada laikā potenciāli var pārsniegt CBAM regulas 2.a pantā noteikto 50 tonnu neto masas slieksni attiecībā uz attiecīgajām CBAM precēm. Tomēr KS "BBB" neplāno būt par importētāju attiecībā uz minēto preču izlaišanu brīvā apgrozībā, jo muitas deklarācijas tiks iesniegtas zemnieku saimniecību, tostarp ZS "AAA", vārdā un interesēs. Katras atsevišķās zemnieku saimniecības, tostarp ZS "AAA", no KS "BBB" muitas noliktavā iegādāto konkrēto minerālmēslu daudzums, ko tās savā vārdā kalendārajā gadā izlaiž brīvā apgrozībā, nepārsniegs CBAM regulas 2.a pantā noteikto 50 tonnu neto masas slieksni.

Katra zemnieku saimniecība, kas iegādājas minerālmēslus plānotā modeļa ietvaros, ir patstāvīgs saimnieciskās darbības veicējs, kas pati pieņem lēmumu par iegādājamo apjomu, uzņemas ar precēm saistītos riskus pēc īpašuma tiesību pārejas, pati veic importa formalitātes un izmanto preces savā saimniecībā. Nav paredzams, ka plānoto modeli izmantos visi biedri. Tomēr KS "BBB" sagaida, ka bez ZS "AAA" tajā iesaistīsies arī citas zemnieku saimniecības. Darījumi ar katru zemnieku saimniecību būs neregulāri, parasti viena piegāde gadā atbilstoši sezonas vajadzībām. Tomēr kopējais darījumu skaits KS "BBB" līmenī var būt ievērojams. Zemnieku saimniecības pēc preču izlaišanas brīvā apgrozībā tās uz savu saimniecību transportē pašas. ZS "AAA" iesniegumā norādīta kā konkrēta zemnieku saimniecība, kas piedalās plānotajā modelī. Darījumus ar citām zemnieku saimniecībām plānots noformēt pēc tāda paša principa.

ZS "AAA" ārpus līdzdalības kooperatīvajā sabiedrībā nav saistīts ar citām zemnieku saimniecībām, kas iegādājas minerālmēslus no KS "BBB".

Juridiskais pamatojums.

CBAM regula ir tieši piemērojama visās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Latvijas normatīvie akti neparedz atsevišķu kārtību CBAM regulas piemērošanai.

Saskaņā ar CBAM regulas 2. panta 1. punktu regulu piemēro I pielikumā uzskaitītajām precēm, kuru izcelsme ir trešās valstis, ja šīs preces vai no tām iegūtie pārstrādes produkti, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulas (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (turpmāk – Regula Nr. 952/2013), 256. pantā minētā ievešanas pārstrādei procedūra, tiek importēti Savienības muitas teritorijā. CBAM regulas I pielikumā ir ietverti arī mēslošanas līdzekļi, tostarp KN pozīcijā 3102 klasificētie slāpekļa minerālmēsli vai ķīmiskie slāpekļa mēslošanas līdzekļi.

Saskaņā ar CBAM regulas 3. panta 4. punktu "imports" ir laišana brīvā apgrozībā, kā paredzēts Regulas Nr. 952/2013 201. pantā. Savukārt saskaņā ar CBAM regulas 3. panta 15. punktu "importētājs" ir persona, kas savā vārdā un savā labā iesniedz muitas deklarāciju preču laišanai brīvā apgrozībā, vai – ja muitas deklarāciju iesniedz netiešais muitas pārstāvis saskaņā ar Regulas Nr. 952/2013 18. pantu – persona, kuras labā šāda deklarācija tiek iesniegta.

Saskaņā ar Regulas Nr. 952/2013 240. pantu muitas noliktavas procedūrā ārpussavienības preces var uzglabāt muitas noliktavā, nelaižot tās brīvā apgrozībā.

Saskaņā ar CBAM regulas 2.a panta 1. punktu importētāju, tostarp importētāju, kas ieguvis atzītā OIM deklarētāja statusu, atbrīvo no šajā regulā noteiktajiem pienākumiem, ja konkrētā kalendārajā gadā importēto preču kumulatīvā neto masa nepārsniedz VII pielikuma 1. punktā noteikto vienoto masas robežvērtību. Minēto robežvērtību piemēro visu KN kodu preču kopējai neto masai, kas apkopota katram importētājam un katram kalendārajam gadam. Šādā gadījumā importētājs deklarē minēto atbrīvojumu attiecīgajā muitas deklarācijā. Saskaņā ar CBAM regulas VII pielikuma 1. punktu vienotā masas robežvērtība ir 50 tonnas neto masas.

Saskaņā ar CBAM regulas 2.a panta 2. punktu, ja attiecīgajā kalendārajā gadā importētājs pārsniedz vienoto masas robežvērtību, tam piemēro visus regulā noteiktos pienākumus attiecībā uz visām iegultajām emisijām, kas ietvertas visās minētajā kalendārajā gadā importētajās precēs. Šādā gadījumā importētājam cita starpā jāiegūst atzītā OIM deklarētāja statuss (CBAM regulas 4. pants), līdz nākamā gada 30. septembrim jāiesniedz OIM deklarācija (CBAM regulas 6. panta 1. punkts) un jānodod atbilstošs OIM sertifikātu skaits (CBAM regulas 22. panta 1. punkts). Saskaņā ar CBAM regulas 36. panta 2. punkta "b" apakšpunktu 2.a pants ir piemērojams no 2026. gada 1. janvāra.

Iesniedzēju viedoklis.

No CBAM regulas 2.a panta 1. punkta izriet, ka vienotā masas robežvērtība ir piesaistīta importētājam un kalendārajam gadam, apkopojot visu attiecīgā importētāja importēto OIM preču neto masu. CBAM regula nesaista robežvērtību ar preču pārdevēju, trešās valsts piegādātāju vai personu, kas organizē preču iepirkumu, bet gan tieši ar personu, kas atbilst importētāja definīcijai, un tās veikto importu.

CBAM regulas izpratnē imports ir preču laišana brīvā apgrozībā. Preču novietošana muitas noliktavas procedūrā nav laišana brīvā apgrozībā un attiecīgi nav imports CBAM regulas 3. panta 4. punkta izpratnē. Tādējādi KS "BBB", kas preces iegādājas un novieto muitas noliktavā, bet pati tās nelaiž brīvā apgrozībā, attiecībā uz zemnieku saimniecībām pārdotajām precēm muitas noliktavā nav uzskatāms par importētāju CBAM regulas tvēruma izpratnē.

ZS "AAA", savā vārdā un savā labā, iesniedzot muitas deklarāciju preču laišanai brīvā apgrozībā, būs importētājs CBAM regulas 3. panta 15. punkta izpratnē. Attiecīgi ZS "AAA" ir jāvērtē vienotā masas robežvērtība, ņemot vērā tās importēto OIM preču kopējo neto masu kalendārajā gadā, nesummējot to ar citu zemnieku saimniecību vai KS "BBB" iegādāto preču daudzumu.

Iesniedzēju ieskatā plānotais modelis nav uzskatāms par mākslīgu darījumu sadalīšanu, jo katra zemnieku saimniecība ir juridiski un ekonomiski patstāvīgs saimnieciskās darbības veicējs, kura iegādes apjomu nosaka tās faktiskās saimnieciskās vajadzības, nevis 50 tonnu robežvērtība, savukārt KS "BBB" preces nelaiž brīvā apgrozībā un nav to faktiskais lietotājs, īpašuma tiesībām un ar precēm saistītajiem riskiem pārejot uz attiecīgo zemnieku saimniecību pirms importa, turklāt šādam centralizētam iepirkuma modelim būtu patstāvīgs ekonomiskais pamatojums arī tad, ja minētā robežvērtība nepastāvētu. KS "BBB" loma – iepirkuma, loģistikas un finansējuma organizēšana biedriem – atbilst tās statūtos noteiktajiem sabiedrības mērķiem un uzdevumiem, uzturot efektīvu, atbildīgu un ilgtermiņā balstītu sistēmu, kas nodrošina biedru izaudzētās produkcijas pirmapstrādi, realizāciju, pārstrādi un patēriņu, kā arī biedru apgādi ar lauksaimnieciskajai ražošanai nepieciešamajām izejvielām.

Iesniedzēju ieskatā piemērojamais regulējums neparedz, ka pirkuma darījums starp preču pārdevēju un importētāju obligāti jānoformē ar rakstveida līgumu. Darījuma vērtību muitas vajadzībām un preču piederību importētājam var pamatot ar rēķinu par konkrēto piegādi. Turklāt CBAM regulā noteiktā 50 tonnu robežvērtība un ar to saistītie pienākumi attiecas uz katru importētāju atsevišķi. Tādēļ apstāklis, ka KS "BBB" plānoto modeli piemēros arī darījumos ar citām zemnieku saimniecībām, pats par sevi neietekmē ZS "AAA" kā importētāja pienākumus un nerada papildu pienākumus muitas vai CBAM regulas kontekstā. Iesniedzēju ieskatā arī KS "BBB" nerodas papildu pienākumi muitas procedūru kontekstā.

Ņemot vērā minēto, ZS "AAA" un KS "BBB" secina, ka katrs no tiem atbild tikai par savām importētajām precēm, nosakot 50 tonnu robežvērtību. Ja ZS "AAA" pašu savā vārdā kalendārajā gadā brīvā apgrozībā laisto OIM preču kopējā neto masa nepārsniedz 50 tonnas, ZS "AAA" ir atbrīvota no CBAM regulā noteiktajiem pienākumiem, un atbrīvojums ir jādeklarē muitas deklarācijā. KS "BBB" plānotajā modelī preces nelaiž brīvā apgrozībā, tāpēc muitas noliktavā novietoto preču apjoms KS "BBB" robežvērtībā netiek ieskaitīts. ZS "AAA" un KS "BBB" apzinās, ka, ja kādas no šīm Iesniedzējām pašas brīvā apgrozībā laisto preču kopējā neto masa kalendārajā gadā pārsniegtu 50 tonnas, tai saskaņā ar CBAM regulas 2.a panta 2. punktu būtu piemērojami visi CBAM regulā noteiktie pienākumi attiecībā uz visām tajā gadā importētajām precēm, un katrs no tiem

nodrošinās sava importētā apjoma uzraudzību.

Jautājumi VID.

Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējas lūdz VID sniegt uzziņu, atbildot uz jautājumiem:

1. Vai aprakstītajā situācijā par importētāju CBAM regulas izpratnē ir uzskatāma ZS "AAA" kā persona, kas savā vārdā deklarē attiecīgās preces izlaišanai brīvā apgrozībā, nevis KS "BBB", kas preces iegādājas no trešās valsts piegādātāja un novieto muitas noliktavā?
2. Vai CBAM regulas 2.a pantā un VII pielikuma 1. punktā noteiktā vienotā masas robežvērtība 50 tonnu neto masas apmērā ir vērtējama, ņemot vērā tikai ZS "AAA" kā importētāja kalendārajā gadā importēto OIM preču kopējo neto masu, un tā netiek summēta ar citu zemnieku saimniecību vai KS "BBB" iegādāto preču daudzumu?
3. Vai gadījumā, ja ZS "AAA" kalendārajā gadā importēto OIM preču kopējā neto masa nepārsniedz 50 tonnas, tai nav jāiegūst atzītā OIM deklarētāja statuss, jāiesniedz OIM deklarācija un jānodod OIM sertifikāti, bet atbrīvojums ir jādeklarē attiecīgajā muitas deklarācijā?
4. Vai KS "BBB" nav pienākuma reģistrēties par atzīto OIM deklarētāju un pildīt citus CBAM regulā paredzētos pienākumus, kamēr KS "BBB" pats neveic OIM preču importu vai arī kalendārajā gadā KS "BBB" kā importētāja deklarēto izlaišanai brīvā apgrozībā OIM preču kopējā neto masa nesasniedz CBAM regulā noteikto 50 tonnu robežvērtību?
5. Vai aprakstītajā situācijā ZS "AAA" preču laišanai brīvā apgrozībā un muitas vērtības noteikšanai pietiek ar KS "BBB" izrakstītu rēķinu par konkrēto piegādi un nav nepieciešams atsevišķs rakstveida pirkuma līgums starp KS "BBB" un ZS "AAA"?
6. Vai apstāklis, ka KS "BBB" plānoto modeli piemēros arī darījumos ar citām zemnieku saimniecībām un kopējais darījumu skaits KS "BBB" līmenī var būt ievērojams, pats par sevi nerada ZS "AAA" vai KS "BBB" papildu pienākumus muitas vai CBAM regulas kontekstā, ja katra zemnieku saimniecība preces laiž brīvā apgrozībā savā vārdā?

Gadījumā, ja VID nepiekrīt iesniedzēju sapratnei, iesniedzējas lūdz norādīt, kā konkrētajā situācijā ir piemērojamas CBAM regulas normas.

VID, izvērtējis iesniedzēju iesniegumā sniegto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Atbildot uz iesniegumā uzdoto pirmo jautājumu, *vai aprakstītajā situācijā par importētāju CBAM regulas izpratnē ir uzskatāma ZS "AAA" kā persona, kas savā vārdā deklarē attiecīgās preces izlaišanai brīvā apgrozībā, nevis KS "BBB", kas preces iegādājas no trešās valsts piegādātāja un novieto muitas noliktavā*, paskaidrojam.

CBAM regulas 3. panta 4. punktā noteikts, ka "imports" ir laišana brīvā apgrozībā, kā paredzēts Regulas (ES) Nr. 952/2013 201. pantā.

Saskaņā ar CBAM regulas 3. panta 15. punktu "importētājs" ir vai nu persona, kura iesniedz muitas deklarāciju preču laišanai brīvā apgrozībā vai izpildes dokumentu saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2015/2446 175. panta 5. punktu savā vārdā un savā uzdevumā, vai, ja saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 952/2013 18. pantu muitas deklarāciju iesniedz netiešs pārstāvis muitā, persona, kuras uzdevumā šāda deklarācija tiek iesniegta.

Tādējādi ZS "AAA" ir uzskatāma par importētāju CBAM regulas izpratnē, iesniedzot savā vārdā un savā uzdevumā muitas deklarāciju OIM preču laišanai brīvā apgrozībā. Savukārt apstāklis, ka pirms minēto preču laišanas brīvā apgrozībā KS "BBB"

preces iegādājusies no trešās valsts piegādātāja un novietojusi tās muitas noliktavā, pats par sevi nerada KS "BBB" importētāja statusu CBAM regulas izpratnē.

Atbildot uz iesnieguma otro jautājumu, *vai CBAM regulas 2.a pantā un VII pielikuma 1. punktā noteiktā vienotā masas robežvērtība 50 tonnu neto masas apmērā ir vērtējama, ņemot vērā tikai ZS "AAA" kā importētāja kalendārajā gadā importēto OIM preču kopējo neto masu, un tā netiek summēta ar citu zemnieku saimniecību vai KS "BBB" iegādāto preču daudzumu,* paskaidrojam.

Saskaņā ar CBAM regulas 2.a panta 1. punktu importētāju, tostarp jebkuru importētāju, kas ieguvis atzītā OIM deklarētāja statusu, atbrīvo no šajā regulā noteiktajiem pienākumiem, ja konkrētā kalendārajā gadā importēto preču kumulatīvā neto masa nepārsniedz VII pielikuma 1. punktā noteikto vienoto masas robežvērtību ("vienotā masas robežvērtība"). Minēto robežvērtību piemēro visu KN kodu preču kopējai neto masai, kas apkopota katram importētājam un katram kalendārajam gadam. Šādā gadījumā importētājs, tostarp importētājs, kas ieguvis atzītā OIM deklarētāja statusu, deklarē minēto atbrīvojumu attiecīgajā muitas deklarācijā.

Atbilstoši CBAM regulas 2.a panta 4. punktam šo pantu nepiemēro elektroenerģijas vai ūdeņraža importam.

Savukārt saskaņā ar CBAM regulas VII pielikuma 1. punktu šīs regulas 2.a pantā minēto vienoto masas robežvērtību nosaka kā 50 tonnas neto masas.

Ievērojot minēto, vienotā masas robežvērtība ir vērtējama attiecībā uz konkrētā importētāja attiecīgajā kalendārajā gadā importēto OIM preču kopējo neto masu. Tādējādi 50 tonnu neto masas robežvērtība ir nosakāma, ņemot vērā tikai ZS "AAA" kā importētāja kalendārajā gadā brīvā apgrozībā laisto OIM preču kopējo neto masu, un tā netiek summēta ar citu zemnieku saimniecību vai KS "BBB" importēto preču daudzumu.

Atbildot uz iesnieguma trešo jautājumu*, vai gadījumā, ja ZS "AAA" kalendārajā gadā importēto OIM preču kopējā neto masa nepārsniedz 50 tonnas, tai nav jāiegūst atzītā OIM deklarētāja statuss, jāiesniedz OIM deklarācija un jānodod OIM sertifikāti, bet atbrīvojums ir jādeklarē attiecīgajā muitas deklarācijā,* paskaidrojam.

Ja ZS "AAA" kā importētāja konkrētajā kalendārajā gadā importēto OIM preču kumulatīvā neto masa nepārsniedz 50 tonnas un netiek importēta elektroenerģija un ūdeņradis, uz ZS "AAA" attiecas CBAM regulas 2.a pantā paredzētais atbrīvojums no OIM regulā noteiktajiem pienākumiem. Šādā gadījumā ZS "AAA" nav pienākuma iegūt atzītā OIM deklarētāja statusu, iesniegt OIM deklarāciju un nodot OIM sertifikātus. Vienlaikus atbrīvojuma piemērošana ir jānorāda muitas deklarācijā preču laišanai brīvā apgrozībā, izmantojot Kopienas integrētā tarifa (TARIC) papildkodu Y137 "Atbrīvojums saskaņā ar Regulas (ES) 2023/956 2.a pantu".

Atbildot uz iesnieguma ceturto jautājumu*, vai KS "BBB" nav pienākuma reģistrēties par atzīto OIM deklarētāju un pildīt citus CBAM regulā paredzētos pienākumus, kamēr KS "BBB" pats neveic OIM preču importu vai arī kalendārajā gadā KS "BBB" kā importētāja deklarēto izlaišanai brīvā apgrozījumā OIM preču kopējā neto masa nesasniedz CBAM regulā noteikto 50 tonnu robežvērtību,* paskaidrojam.

Saskaņā ar Regulas Nr. 952/2013 18. panta 1. punkta pirmo daļu ikviena persona var iecelt sev pārstāvi muitā.

KS "BBB" pienākums iegūt atzītā OIM deklarētāja statusu un pildīt citus CBAM regulā paredzētos pienākumus rodas tikai tādā gadījumā, ja KS "BBB" pati ir importētāja CBAM regulas izpratnē, proti, ja muitas deklarāciju OIM preču laišanai brīvā apgrozībā, pārsniedzot kopējo neto masas 50 tonnu robežvērtību, savā vārdā un savā uzdevumā iesniedz KS "BBB" vai arī minēto muitas deklarāciju KS "BBB" uzdevumā iesniedz

KS "BBB" netiešais pārstāvis Regulas Nr. 952/2013 18. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē. Tādējādi, ja KS "BBB" pati neveic OIM preču importu vai arī kalendārajā gadā KS "BBB" kā importētāja deklarēto izlaišanai brīvā apgrozībā OIM preču kopējā neto masa nesasniedz CBAM regulā noteikto 50 tonnu robežvērtību, KS "BBB" nav pienākuma reģistrēties par atzīto OIM deklarētāju un pildīt citus CBAM regulā paredzētos pienākumus.

Atbildot uz iesnieguma piekto jautājumu, *vai aprakstītajā situācijā ZS "AAA" preču laišanai brīvā apgrozībā un muitas vērtības noteikšanai pietiek ar KS "BBB" izrakstītu rēķinu par konkrēto piegādi un nav nepieciešams atsevišķs rakstveida pirkuma līgums starp KS "BBB" un ZS "AAA"*, paskaidrojam.

Atbilstoši Regulas Nr. 952/2013 70. panta 1. punktam preču muitas vērtības pamatbāze ir darījuma vērtība, kas ir faktiski samaksātā vai maksājamā cena par precēm, kad tās pārdod izvešanai uz Savienības muitas teritoriju; šī cena vajadzības gadījumā tiek pielāgota.

Saskaņā ar Komisijas 2015. gada 24. novembra Īstenošanas regulas (ES) 2015/2447, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (turpmāk – Īstenošanas regula (ES) 2015/2447), 128. panta 1. punktu to preču darījuma vērtību, kuras pārdod eksportam uz Savienības muitas teritoriju, nosaka muitas deklarācijas pieņemšanas laikā, pamatojoties uz pārdošanu, kas veikta tieši pirms preču ievešanas minētajā muitas teritorijā.

Tādējādi darījuma vērtības noteikšanas metodes piemērošanai noteicošais ir pārdošanas darījums, kas veikts tieši pirms preču ievešanas Eiropas Savienības muitas teritorijā. Līdz ar to ZS "AAA" muitas iestādei ir jāiesniedz ne tikai rēķins par preču iegādi no KS "BBB", bet arī dokumenti, kas apliecina to pārdošanas darījumu, uz kura pamata preces tika eksportētas uz Eiropas Savienības muitas teritoriju, tostarp attiecīgais preču piegādātāja izrakstītais rēķins. Ja minētais rēķins muitas iestādē netiek iesniegts, darījuma vērtības noteikšanas metode nav piemērojama.

Vienlaikus muitas iestāde katrā konkrētajā gadījumā ir tiesīga pieprasīt papildu dokumentus vai informāciju, ja tas nepieciešams deklarēto ziņu vai muitas vērtības pamatotības pārbaudei.

Papildus informējam, ka Eiropas Komisija ir izstrādājusi vadlīnijas par Īstenošanas regulas (ES) 2015/2447 128. panta piemērošanu (*Customs Valuation Implementing Act Articles 128 UCC IA*) un tās ir pieejamas VID tīmekļvietnes sadaļā "Muita" – "Muitas vērtība" – "Muitas vērtības noteikšana" – "Muitas vērtības noteikšanas pamatprincipi" – "Vadlīnijas IA 128., 136. un 347. panta piemērošanai" (Muitas vērtības noteikšana | Valsts ieņēmumu dienests). Minēto vadlīniju 3.b piemērā ir norādīta informācija par darījuma vērtības noteikšanu secīgos darījumos, kas atbilst iesniegumā norādītajam gadījumam.

Saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2015/2447 145. pantu kā pavaddokuments tiek prasīts rēķins, kas attiecas uz deklarēto darījuma vērtību.

Tādējādi normatīvie akti muitas vērtības noteikšanas vajadzībām neparedz pienākumu iesniegt atsevišķu rakstveida pirkuma līgumu, ja deklarētā darījuma vērtība ir apliecināta ar rēķinu un citiem muitas iestādes pieprasītajiem dokumentiem.

Atbildot uz iesnieguma sesto jautājumu, *vai apstāklis, ka KS "BBB" plānoto modeli piemēros arī darījumos ar citām zemnieku saimniecībām un kopējais darījumu skaits KS "BBB" līmenī var būt ievērojams, pats par sevi nerada ZS "AAA" vai KS "BBB" papildu pienākumus muitas vai CBAM regulas kontekstā, ja katra zemnieku saimniecība preces laiž brīvā apgrozībā savā vārdā,* paskaidrojam.

No OIM regulējuma izriet, ka OIM pienākumu piemērošanā izšķiroša nozīme ir konkrētajam importētājam un viņa veiktajām preču laišanas brīvā apgrozībā darbībām, jo OIM saistības tiek vērtētas attiecībā uz katru importētāju individuāli, ņemot vērā tā attiecīgajā periodā brīvā apgrozībā laisto preču apjomu. Tādēļ apstāklis, ka KS "BBB" šādu sadarbības modeli izmanto arī darījumos ar citām zemnieku saimniecībām un kopējais darījumu skaits KS "BBB" līmenī ir ievērojams, pats par sevi nerada ZS "AAA" vai KS "BBB" papildu OIM pienākumus. Turklāt no iesniegumā aprakstītajiem apstākļiem izriet, ka katra zemnieku saimniecība darbojas kā patstāvīgs saimnieciskās darbības veicējs un atsevišķs importētājs, kura iegādāto preču daudzumu nosaka tās saimnieciskās vajadzības. Līdz ar to CBAM regulā paredzētās robežvērtības un pienākumi ir vērtējami individuāli attiecībā uz katru konkrēto importētāju, ņemot vērā tā veiktos OIM preču importa darījumus attiecīgajā kalendārajā gadā.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 10. maija Regulas (ES) 2023/956, ar ko izveido oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, 3. panta 4. un 15. punkts, 2.a panta 1. un 4. punkts, VII pielikuma 1. punkts, Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulas (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 18. panta 1. punkta pirmā daļa, 70. panta 1. punkts, Komisijas 2015. gada 24. novembra Īstenošanas regulas (ES) 2015/2447, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, kas vajadzīgi, lai īstenotu konkrētus noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 128. panta 1. punkts un 145. pants.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka VID attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p. i. A. Gremzde

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Upenāja 67120834
Egija.Upenaja@vid.gov.lv